

ΕΡΝΕΣΤΟΥ ΚΟΥΡΤΙΟΥ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΖΟΜΕΝΗ ΥΠΟ

Μ. Ε. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ.

B'.

Ροτὴ τῶν Φοινίκων ἐπὶ τῷ Ἐλλάνῳ.

Ἡ τῶν Φοινίκων ροτὴ οὔτε ταυτοχρόνως, οὔτε δύμοιστρότας ήσκιθη ἐπὶ ἀγοραῖς τῶν ἀκτῶν τοῦ Αἰγαίου. Φυσικῶς αἰσθητή ἐγένετο κατ’ ἀρχὰς πρὸς τὸ μέρος τῆς Ἀνατολῆς, ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ δὲ ἤρξατο ἡ γόνιμος συνάφεια τῶν σιητικῶν λαῶν καὶ τῶν ἀριοπελασμῶν. Ἀπὸ τῆς Συρίας οἱ Σημῖται εἰσέβαλον εἰς τὴν χερσόνησον ἐπὶ πολλῶν σημείων, οἱ Λυδοὶ διὰ τῆς κοιλάδος τοῦ Ἐρμοῦ, οἱ Φοίνικες διὰ τῆς μεσημβρινῆς ἀκτῆς. Οἱ πρῶτοι δημιούροι τῶν φοινίκων μετανάστῶν ὠδεύσε πρὸς τὸν πάραλον τῆς θαλάσσης τῆς Κύπρου κατὰ τοὺς πρόποδας τῆς μεσημβρινῆς κλιτύος τοῦ Τανάρου, ἔνθα εἰσεχώρουσαν διὰ ἔνδρᾶς τε καὶ θαλάσσης, ἡ πλησιαίτατα δὲ τῇ αὐτῶν κειμένη χώρᾳ, ἡ Κιλικία, συνεδρωματοικόθη τῇ Φοίνικῃ, δημογενῆς δὲ τοῖς Φοίνιξι λαός, οἱ Σόλιμοι, ἐνιδρύθη ἐν τοῖς δρεσὶ τῆς Δικίας¹.

Ἡ περαιτέρω ἐπέκτασις τῶν Σημῖτῶν ἔχοτε τὴν ἀπὸ τῆς πρὸς τοὺς μετανάστας πολιτείας τῶν μὴ σημιτικῶν λαῶν.

Ἐν γένει αἱ διὰ στενῆς ἢ ἀπωτέρω συγγενείας πρόστοις² Ἐλληνας συνδεόμεναι φύλαι ηθικάνοντο ζωηρότατα τῶν φυλετικῶν αὐτῶν πρὸς τοὺς Φοίνικας διαφορὰν καὶ διέκειντο λίαν ἀντιπάθεις πρὸς αὐτοὺς, οἵτινες καθ’ ἄπαν τὸ Αἰγαῖον ἤδη διαβεβούμενοι ὡς βίαιοι καὶ φευδοδολgorι³. Ἡ πρὸς τοιούτους ἀνθρώπους συγγένεια ἐθεωρεῖτο κηλίς, πικραί δὲ μουφαὶ ἀπυπθύνησαν πρὸς τὸν Ἡρόδοτον, τολμήσαντα ν’ ἀποδῶσθε φοίνικας τρογόνους ἐλληνικαῖς οἰκογενείαις⁴. Τοὺς Αιγαίους βλέπομεν ἐν δινεκεῖ ἀγῶνι κατὰ τῶν σημῖτῶν ἐπιδρομέων, ἀλλ’ ἀλλα φύλα λίαν ἀπεῖχον τοῦ νὰ προβάλλωσιν οὕτως ἰσχυράν ἀντιστασιν· ἐν ταῖς χώραις μάλιστα, ἐν αἷς οἱ Φοίνικες ἤδη ἰσχυρότατοι, ἐσχηματίσθησαν φυλετικά τινα κράματα, ὃν τὸν πραγματικὸν ἐθνότητα δυσκερδῶς θὰ διέκρινε τις. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἀρχαῖοι ἐγίνωσκον τοιούτους μιγάδας λαοὺς ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ, ἐν ἄλλοις δὲ τοὺς Κᾶρης. Τὰ Ἀστυρά, οἰκοδομηθέντα ἐπὶ τῆς κατέναντι τῆς Ρόδου ἀκτῆς τῆς Καρίας, ἤδη φοίνικιν πόλις. Φοίνικες καὶ Κᾶρες φαίνονται πάντοτε στενῶς συνδεδεμένοι ἀλλήλοις ἐν ταῖς ἀρχαιοτάταις παραδόσεις τῶν λαῶν τοῦ Αἰγαίου.

Τὰ κλιμακοειδῆς ἐπὶ τῶν ἀκτῶν ἀπὸ νότου πρὸς βορρᾶν τεταγμένα φύλα διατηροῦσιν ἀσφαλέστερον τὸν ἐθνότητα αὐτῶν, ἐν αὐτοῖς δὲ ἵστορία ἀναφέρει τοῦ Πελασγούς, τοὺς Τυρρηνούς, τοὺς Θράκας, τοὺς Δαρδάνους. Πάντας τοὺς ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐνιδρούμενους τούτους λαούς, τούλαχιστον τοὺς ἀνίκοντας τῇ φυρυπολελασγικῇ φυλῇ, δυνάμεθα νὰ καλέσωμεν διὰ τοῦ γενικοῦ ὄνόματος τῶν Ἐλλήνων τῆς Ἀνατολῆς. Ὁσονδηπότε διάφορος καὶ ἀν ἐγένετο ἡ πρὸς τοὺς Φοίνικας στάσις αὐτῶν, τοῦτο τούλαχιστον ἔσχον κοινόν, διὰ ιδιοπονίσαντο τὸν πολιτισμὸν λαοῦ μᾶλλον ἡ αὐτοὶ προπηγμένους καὶ δυνάμει τῆς εὐφυΐας αὐτῶν ἀπέσπασαν πάντως παρ’ αὐτοῦ τὸ μυστήριον τῆς ὑπεροχῆς αὐτοῦ.

Ἀρχαιόθεν ἥδη οἰκημένοι περὶ τὴν ἀλαίαν, ἤρχαντο τότε παρέχοντες τοῖς ἀκατίοις αὐτῶν τρόπιδα, ἐπιτρέπονταν αὐτοῖς

νὰ φικοινδυνῶσιν εἰς τολμηροτέρους διάπλους, ἀπειμιθησαν τὰς ἐμπορικὰς δλακάδας, στρογγύλας καὶ κυρτὰς πρὸς τὰ κάτω, τοὺς θαλασσίους κέλητας¹, ὡς ἐκάλουν αὐτοὺς, ἐδιδάχθησαν νὰ συνδυάζωσι τὸ ιστιον μετὰ τῆς κώπης καὶ νὰ κυβερνῶσι τὸ σκάφος ἔχοντες τὸ ὅυμα προσπλωμένον οὐκέτι πρὸς τὰ κινητὰ καὶ μεταβαλλόμενα τῆς παραλίας σημεῖα, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἀστέρας. Οἱ Φοίνικες ἀνεκάλυψαν κατὰ τὸν πόλον τὸν ταπεινὸν ἐκεῖνον ἀστέρα, διὰ τοῦτος δὲ ἀσφαλέστατος δόηγδος κατὰ τὰς νυκτίους θαλασσοπορίας αὐτῶν, ἐνῷ οἱ Ἐλληνες πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐξελέξαντο τὸν λαμπρότερον ἀστερισμὸν τῆς Μεγάλης Ἄρκτου². ἀλλ’ ἀν ἐν τούτῳ οὕτως ἐφαίνοντο ὑποδεέστεροι τῶν διδασκάλων αὐτῶν ὡς πρὸς τὴν ἀστρονομικὴν ἀκρίβειαν, κατὰ πάντα τὰ ἄλλα ἀπέβονταν οἱ ἀνταγωνισταὶ καὶ εὐτυχεῖς μάλιστα ἀνταγωνισταὶ αὐτῶν. Οὕτω κατὰ μικρὸν ἐξέκρουσαν τοὺς Φοίνικας τῶν παραλίων καὶ παρακτίων αὐτῶν, τοῦτο δὲ παρέχει τὸν λόγον, δι’ ὃν ἀκριβῶς ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Ιωνίας ἡ τῶν Φοίνικων θαλασσοκρατία οὕτω μικρὸς κατέλιπεν ἀναμνήσεις.

Οἱ τῶν Ελλήνων τῆς Ἀσίας εἰς ναυτικὸν λαὸν μετασχηματισμὸς διαφένει δῆλως τὴν ιστορίαν· οἰδὲν ἀπολύτως γινώσκομεν περὶ τῆς αὐτοῦ δράσεως αὐτῶν, ἐμφανίζονται δὲ ἐν τῇ ιστορίᾳ μόνον, ὅτε εἰσίν πόδη συγκεκριτιμένοι τολμηροὶ θαλασσοπόροι καὶ ὅτε, ἀνεπαρκῆ ἡγούμενοι τὸν ἐπὶ τῶν ιδίων θαλασσῶν ἡγεμονίαν, τοῖς Φοίνιξιν ἐπόμενοι, εἰσδύνουσι καὶ αὐτοὶ παρ’ ἄλλοις λαοῖς. Ἀπὸ τοῦ χρόνου τούτου ἀρχονται αἱ πρῶται περὶ τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ ιστορικαὶ παραδόσεις.

Αἱ τῶν Ελλήνων ναυτῶν πρὸς τοὺς ἄλλους λαοὺς σχέδεις οἴθησαν διτταί, συναφθεῖσαι ἡ πρὸς τὰ ἀρχαῖα τῆς Ἀνατολῆς κράτη ἡ καὶ πρὸς τοὺς ἐν Εὐρώπῃ ἀδελφούς αὐτῶν, οἷς ἐκεῖθεν τοῦ Αἰγαίου ἔτειναν τὴν χεῖρα. Αἱ τοῦ πρώτου εἰδούς σχέδεις κατέλιπον καὶ αὐταὶ τὰ ἱκνη αὐτῶν, τὰ αἰσθητότατα δὲ τούτων ἀνευρίσκονται ἐν τοῖς χρονικοῖς τῆς Αἰγύπτου.

Οἱ Φοίνικες ἀπὸ ἀγνημονεύτων χρόνων ἥσαν ἐνιδρυμένοι ἐν τῇ Κάτω Αἰγύπτῳ, ἐνθα κατεῖχον μάλιστα προσοδοφόρα ἐμπορεῖα, οἱ Ἐλληνες δὲ ναῦται ηπολούθησαν αὐτοῖς. Οἱ ἐν τῷ Αἰγαίῳ κρατοῦντες ἀνεμοί ὧδουν αὐτοὺς πρὸς νότον ἐγκατέστησαν δὲ κατὰ προτίμουσιν ἐν ταῖς ἐκβολαῖς τῶν ποταμῶν, ἐνθα πούναντο νὰ εἰσέλθωσιν εὐχερῶς καὶ ν’ ἀναπλεύσωσι μέχρι τινὸς εἰς τὴν μεσόγαιαν τῆς χώρας. Τὸ πό τὴν ἐποψίν ταύτην ποταμὸς προσφορώτερος τοῦ Νείλου μετὰ τῶν ἐπτὰ στομίων αὐτοῦ δὲν ὑπῆρχεν· αὐτόσε δοιπότε λόγονέρων ὑπηρέταις συχνότερον, ἀσφαλέστερον κατέπλεον.

Ἡδὲ ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ Ἀρχαίου κράτους ἐμφανίζονται λαοί, δῆλα τὴν πατρίδα ὀφείλομεν ν’ ἀναζητήσωμεν ἐν τῷ Αἰγαίῳ, διὰ τοῦ ὄνδρατος δὲ τῶν ὅποιων βραδύτερον ἐκλήθη ὁ ἐλληνικὸς λαός. Ἐν τούτοις θετικάς ἐνδείξεις εὐρίσκομεν μόνον κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Νέου κράτους, ὅπερ, ἐπὶ τῆς βασιλείας Ραμσῆ τοῦ Α’ καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ³ γενόμενον ἐν τῷ ἀπογαίῳ τῆς λαμπρότητος, ἐταράχθη ὑπὸ στιφῶν ἀλλοδαπῶν πειρατῶν.

Οἱ τυχοδικται οὕτοι οὐκέτι συνιστᾶσιν ὅγκον συγκεχυμένον, ἀλλ’ ἐκαστὸν φύλων εἶχεν ίδιον ὄνομα, τινὰ δὲ τῶν ὄνομάτων τούτων ὑπατοκρίνονται προδηλώσι πρὸς τὰ ὑπὸ τῆς ἐλληνικῆς παραδόσεως μεταβιβάζομενα ἡμῖν. Εὐρίσκομεν διὰ τῶν ιδίων ὄνομάτων μνημονευμένους τοὺς Δαρδάνους, τοὺς Λεκάνης καὶ Λακίους, τοὺς Τουρδᾶς ἡ Τυρρηνούς, τοὺς Ἀχαιούς. Τὰ

1) Ἡρόδοτ., Α', 173.
2) Οὐηρ., Οδύσ., Σ, 288.

3) Πλουτάρχου, Περὶ τῆς Ηρόδοτου κακοηθείας, σ. 830,

ἡδὲ καὶ Βεβρ. ad Herod V, 57. Περὶ δὲ τῆς φοινικῆς καταγωγῆς θεωρουμένης ὡς κηλίδος ἔστι Anthol. Palat., ΗΠ, 117. Movers, Phænizier, III, 115 καὶ τὴν τοῦ Ε. Κουρτίου παραχωρήν τῶν Ιώνων τοῦ Dondorff ἐν τοῖς Jahrh. τοῦ Fleckeisen, 1861, σ. 450.

4) Ἀπὸ τοῦ 1443 π. Χ.

5) Κατὰ τὸν Brugsch (Geschichte Ägypt., σ. 491) οἱ Λεκάνης εἶναι οἱ Λίγυες τοῦ Ἡρόδοτου (Ζ', 72) καὶ οἱ Δάρδανοι οἱ τοῦ αὐτοῦ συγγεγένεις τοιοῦτοι (Α', 189). Σημειώτεον ὅτι τὸ τελευταῖον τοῦτο χωρίσιον τοῦ Ἡρόδοτου εἶναι λίαν ὑπόπτου γνησιότητος.

υπερθαλάσσια ταῦτα φῦλα συμμαχοῦσι τοῖς λαοῖς τῆς ἡπείρου, τοῖς Σύροις, μάλιστα δὲ τοῖς Λίβυσιν, ἐναντίον τῶν Αἰγυπτίων. Οἱ σκοπὸς τῆς ἐκστρατείας οὐδαμῶς ἥτο κατακτητικός, οἱ ἐπιδρομεῖς δὲ ἐπιζητοῦσι μόνον νὰ ἐνιδρυθῶσιν ἐπὶ τινῶν συμείων τῆς παραλίας ἢ καὶ προσφέρουσιν ὅτε μὲν τούτῳ, ὅτε δὲ ἐκείνῳ τῷ ἔνω τὰς ὑπηρεσίας αὐτῶν ως μισθόφορων. Οὔτως ἐπὶ Ραμσῆ τοῦ Β' ἥδη βλέπομεν τμῆμά τι ὑποτεταγμένον τῶν φύλων τούτων ὑπορετοῦν ως βασιλική φρουρά. Ἐπὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Μενεφθᾶ τὰ χρονικά τοῦ κράτους μνημονεύουσιν νέων ταραχῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ τῆς χώρας. Αὐτοὶ οἱ ναοὶ τῆς Μέμφιδος μετὰ μεγάλης δυσχερείας περιεφρουρίθησαν ἀπὸ τῆς ιεροσύνης τῶν ἐπιδρομεῶν, οἵτινες ἐνιδρύονται ἐν τῇ χώρᾳ καὶ τὸν πανικὸν ἐμβάλλουσιν τῷ κράτει συμμαχοῦντες τοῖς Λίβυσι. Καὶ ἐπὶ Ραμσῆ δὲ τοῦ Γ' νέαί ἐπιγίνονται ἐπιδρομαῖ.

Ἐκ τῶν πληροφοριῶν τούτων, οἵτινες ἐκτενέστεραι καὶ διάθετεραι γίνονται, καθ' ὅσον συμπληροῦται ἡ δημοσίευσις τῶν ἔγγραφῶν τοῦ Νέου κράτους, προκύπτει ὅτι κατὰ τὸν ΙΕ' αἰώνα π. Χ. λαοὶ τὸν ἀκτῶν καὶ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου ἐποιοῦντο καθόδους εἰς τὸ Δέλτα ἀνάγκη ἄρα νὰ δρίσωμεν τὸν χρόνον τῶν πρώτων ἐν τῇ τέχνῃ τῆς θαλασσοπορίας βιημάτων αὐτῶν ἑνα τούλαχιστον αἰώνα πρότερον, ἡ ἐποχὴ δὲ αὐτῆς ἀποτελεῖ μέχρι τοῦδε τὴν πρώτην βάσιν τῶν πρὸς ὄφισμον τῆς ἀρχῆς τῆς ἐλληνικῆς ιστορίας χρονολογικῶν ὑπολογισμῶν.

Τὰ αἰγυπτιακὰ ἔγγραφα οὐδὲν παρέχουσι περιληπτικὸν ὄνομα τοῖς διὰ θαλάσσης εἰςβαλοῦσιν εἰς τὴν χώραν ἔνοις, ἀλλὰ τὰ μέχρι τοῦδε ἀνευρεθέντα τῶν φύλων συνάδουσι καθ' ὀλοκλήρων τῇ ἐλληνικῇ παραδόσει. Οἱ πρώιμοι πολιτισμὸς τῶν Αἰγαίων, οἵτινες ἐν πολλοῖς ἐγένοντο οἱ πρόδρομοι τῶν Ἐλλήνων καὶ μεγίστην ἔσχον ἐπ' αὐτῶν δοπίν, εἶναι ἐκ τῶν καλλιστα πεπιστωμένων γεγονότων, αἱ ἀλλαὶ δὲ φυλαὶ, διὰ στενωτέρας ἔτι συγγενείας τῷ ἐλληνικῷ ἔθνει συνδεδεμέναι, εἶναι ἀναμφιβόλως αἱ πρῶται παρὰ τῶν Φοινίκων διδαχθεῖσαι τὴν τέχνην τῆς ναυσιπορίας. Οἱ τοῦ Ἐλληνιστόντος Δάρδανοι ἡχθόσαν ἐκεῖσε ὑπὸ φοινικικῶν πλοίων, ἔχρησαντο δὲ αὐτοῖς οἱ Φοινίκες εἰς οικισμὸν τῶν ἐξωτερικῶν ἀποικιῶν αὐτῶν. Τὰ πολλὰ ἀγγυδοσόλια, τὰ φέροντα τὸ ὄνομα τοῦ Ἰδίου ἢ τῆς Τροίας, διαπιστοῦσι τὴν συγχώνευσιν, ἀκουσίαν ἢ ἀκουσίαν, τῆς φυλᾶς ταύτης. Παρὰ τοῖς Τυρρηνοῖς δὲ διαγνωσκούμεν τοὺς Πελασγούς, τοὺς ἐνιδρυθέντας ἐν τῷ Καύστοιφ πεδιῷ, μεταδηματισθέντας διὰ μεταγενεστέρας τινὸς (ιωνικῆς) μεταναστάσεως εἰς ναυτικὸν λαούν.

Τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος, ἀφ' ὅτου τινὲς τῶν κλάδων αὐτοῦ ἀνέπτυσθον οὕτω μεγάλην ἐμπορικὴν καί πολεμικὴν δραστηριότητα, δὲν ἡδύνατο νὰ παραμένῃ ἄγνωστον τοῖς ἀλλοῖς τῆς Ἀνατολῆς λαοῖς. Οὔτως εὑρίσκομεν αὐτὸν μνημονεύμενον ἐν τῇ καταργήσῃ τῆς Γενέσεως κατὰ τὸν ΙΑ' αἰώνα π. Χ. τὸ βραδύτατον ὡς πολυάνθωπον ἔθνος, διηρούμενον εἰς πολλὰς φυλὰς καὶ γλώσσας

καὶ διακεχυμένον ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τοῦ Αἰγαίου ὑπὸ τὸ ὄνομα «ιάδων τοῦ Ἰανάν». Οἱ Εβραῖοι ἐθεώρουν αὐτοὺς ως τοὺς ἑταίρους τῶν Φοινίκων, τούτους δὲ ἔνεκα ὁ προφήτης Ιωὴλ ἐξακοντίζει τὴν ἀράν κατὰ τῶν πόλεων Τύρου καὶ Σιδῶνος, ἀπαγουσῶν μακρὰν εἰς τὴν χώραν τῶν ἀπίστων τοὺς αἰχμαλώτους Ίσραηλίτας καὶ πωλούσας αὐτοὺς τοῖς Ἰανανίν. Οἱ τοῦ ὄνοματος τούτου καταγωγὴ διατελεῖ ἔτι, εἶναι ἀληθές, ἀσφαίης, ἀλλὰ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἶναι ἐκεῖνο, δι' οὗ ἐκάλει ἑαυτὴν ἐκείνη τῶν ναυτικῶν φυλῶν τῆς Ἐλλάδος, πῆτις ἐμελλεῖ βραδύτερον ἐν τοῖς πρώτοις νὰ διαλάμψῃ. Τὸ δημόσιο τῶν Ἰα ὡ ν ω ν ἢ Ἰώνων εἶναι, ὅπερ, διελθὼν διὰ τοῦ στόματος τῶν Φοινίκων, μᾶλλον ἢ ἢ πττον δὲ παραμορφωθὲν ὑπὸ τῶν διαφόρων λαῶν, ἀπέβη Ἰα ν ἢ ν μὲν παρὰ τοῖς Εβραίοις, Ἰο ν γ ἄ δὲ ἢ Ἰα ο ν ν ἢ παρὰ τοῖς Πέρσαις καὶ Οὐνινὶν παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις, δημόσια περιληπτικόν, ὅπερ περιελάμβανε πάντας τοὺς ναυτικοὺς λαούς, τοὺς διακεχυμένους ἐπὶ τῆς δυτικῆς παράλου τῆς Μικρᾶς Ασίας ως καὶ ἐπὶ τῶν παρακειμένων νήσων καὶ ὅπερ κατὰ μικρὸν ἐπεξετάθη πρὸς δυσμάς καθ' ὅδον γνωστοτέρα ἐγίνετο ἢ Ἐλλὰς καὶ οἱ οἰκουμένες αὐτὴν λαοὶ.

Ταῦτα γύνονταν γινώσκομεν μέχρι τοῦδε περὶ τῶν πρώτων σχέσεων τῶν Ἐλλήνων τῆς Ἀσίας πρὸς τὴν Αἰγυπτον καὶ τὴν Ἀνατολήν, ως καὶ περὶ τῆς πρώτης ἐμφανίσεως αὐτῶν ἐν ταῖς ἀνατολικαῖς παραδόσεσιν. Ἀλλὰ κυρίως πρὸς τὴν Δύσιν ἐστράφη ἡ πρὸς δυσμάς καθ' ὅδον γνωστοτέρα ἐγίνετο ἢ Ἐλλὰς καὶ οἱ οἰκουμένες αὐτὴν λαοὶ.

Ἐπὶ τοῦ πεδίου τούτου οὐδαμοῦ οἱ Φοινίκες ἡδύναντο νὰ προσβάλλωσι σοβαρὰν ἀντίστασιν, τούλαχιστον ἐν τῇ λεκάνῃ τοῦ Αἰγαίου, ἔνθα ὥστα ἐνιδρυμένοι ἐπὶ τίνα χρόνον, διαχωρίζοντες παρὰ φύσιν ὅλως τὰ δύο ημίτομα τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους καὶ τῆς χώρας αὐτοῦ· οὕτω δὲ πναγκάθιστον κατὰ μικρὸν νὰ ὑποχωρήσωσιν. Ἀπαλλαγεῖσδην ἀπαξ τῶν ὅδῶν τοῦ Αἰγαίου, οἱ τῆς Ἀσίας "Ἐλλήνες" ἀφίκοντο καθ' ὅμαδας ὁσπεριαὶ πολυανθρωποτέρας παρὰ τοῖς ἐν τῇ Δύσει ἀδελφοῖς· ὑπὸ τῆς φωνῆς τοῦ αἴματος προσελκυόμενοι, συνέρρευσαν πανταχόθεν, ἐκ τε τῶν πατρίδων αὐτῶν καὶ ἐκ πάντων τῶν μερῶν, ἐν οἷς ὥστα ἐνιδρυμένοι, εἰς τὴν Εὐρωπαϊκήν Ελλάδα. Αὐτόθι ἀναμφιβόλως τὸ ἔδαφος καὶ τὸ κλίμα ἦν αὐτοῖς προσθορώτατον, εἰςήγαγον δὲ πάσας τὰς τέχνας καὶ πάσας τὰς ἐπινοίσεις, ἀς ὥστειλον τῷ μακρῷ πρός τοὺς ἄλλους λαούς συγχρωτισμῷ αὐτῶν, καὶ ἐξήγειραν παρὰ τοῖς ιθαγενέσι τὸν πρὸς εὐρύτερον βίον ἔκθειν.

Ἡ τῶν Ἀσιατῶν δοπὶν αὐτῆς χαρακτηρίζει τὴν σπουδαιοτάτην περιόδον τῆς παιδικῆς ἡλικίας τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ· ἀλλὰ νῦν εὔτυχετεροι ἢ ἐν Ἀσίᾳ, ἔνθα οὐδεμία ἐγχώριος παράδοσις περισυνέλεξε τὰς ἀρχὰς τῆς ἐλληνικῆς ιστορίας, εὐρίσκομεν παρὰ ταῖς φυλαῖς τῆς Εὐρώπης παράδοσίν τινα, ἢν δὲν δυνάμεθα νὰ παριδώμεν. Ἐν τῷ μύθῳ ἀναβοτοῦ πλούσιος ἀναμνήσεων ἀμπτός. Κατὰ βάθος ὁ μῦθος οὐδέν ἐστιν ἔτερον ἢ τύπος, ὑφ' ὅν ὁ λαὸς ἐκ φορέται τὴν ιδίαν περὶ τοῦ παρελθόντος αὐτοῦ ιδέαν. Ως πρὸς τὸν "Ἐλλῆνα, οὗτος δὲν χαίρει ταῖς ἀριστοῖς περιφράσεσιν, ἀλλὰ δεῖται ζωντων τύπων· ἐναργούνται ταῖς περιπτετείαις τῶν θεῶν καὶ ήρώων, οἵτινες συνιστᾶσι τὸν πρόσλογον τῆς ιστορίας τῶν ἀνθρώπων. Τὸ ἔδαφος, ἐφ' οὐ παρηχθόσαν οἱ μῦθοι οὗτοι, εἶναι ἢ Εὐρωπαϊκή Ελλάς, κατὰ τὰ σημεῖα δέ, ἐν οἷς ὁ λαὸς ἥσθετο τὸ ἔξωτερικὸν κέντρον, πτοι κατὰ μῆκος τῶν παραλίων, μάλιστα δὲ τῶν ἀνατολικῶν, ἐν Ἀργει, ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου καὶ τῆς θαλάσσης τῆς Εύβοιας καὶ ἐπὶ τῆς θεσσαλικῆς παράλου. Ἡ διὰ πάντων τῶν μύθων τούτων διαφαινομένη γενικὴ ιδέα εἶναι ὅτι ἢ Ελλὰς ἔλαβεν ἔξωθεν διὰ θαλάσσης τὰ οὐδιώδη στοιχεῖα παντός, ὅτι συνιστᾶσι τὸν πολιτισμὸν λαοῦ τινος.

1) Περὶ τὸ 1332 π. Χ.

2) Οἱ συγγραφεῖς σημειοῦται ἐνταῦθα τάδε: «Ἀφ' ὅτου ἐν τῷ περὶ τῶν Ἰώνων συγγράμματι μου ἐπεχείρησα νὰ σχετίσω τὴν ἐλληνικὴν ιστορίαν πρὸς τὰ αἰγυπτιακὰ ἔγγραφα διὰ γονίων παραβολῶν, αἱ διὰ Dümichen δημοσιεύθεσαι ιστορικαὶ ἐπιγραφαὶ ἀπεκάλυψαν νέας πηγάς, αἵτινες παρέχουσιν ἡδη ἀξίας λόγου λέσσεις, καὶ ἀλλαξ ἐπαγγελλόμεναι. Οἱ ὑποκόμης Rougē, ἔξαρχολογῶν τὰς ἑσεύνας τοῦ Brugsch ἐπὶ τῆς γεωγραφίας καὶ ἔνδολογίας τῆς Αἰγύπτου, νέας μεταχειρίσθησαν πηγάς (De Rougē, *Les attapées dirigées contre l'Egypte par les peuples de la Méditerranée. Revue archéol.*, 1867). Τοῦ αὐτοῦ ζητήματος ἥψατο μετ' αὐτὸν ὁ Lauth (*Egyptische Texte aus der Zeit des Pharaos Menophtha*, ἐν τοῖς Zeitsch. der D. Morg. Gesell. 1867, σ. 652). Προτερώτως πᾶν τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὰς σχέσεις τῶν Αἰγυπτίων πρὸς τοὺς λαούς τῆς Μεσογείου συνηθροίσθη καὶ ἔξτασθη διὰ μακρῶν ὑπὸ τοῦ F. Chabas (*Études sur l'antiquité historique d'après les sources Egyptiennes. Paris*, 1873). Τὸ εἰς δρισμὸν τῶν «Βαρβάρων τοῦ Βοροῦ» ἐν λρῆσει γενόσημου ὄνομα Χανεμ ποτὶ ἔχρησίμενος βραδύτερον πρὸς δρισμὸν ὀχεύτων ἐν τῷ φωνητικῷ συστήματι τοῦ ὄνοματος τῶν Ἰα ὡ ν ω ν. Οἱ x. Chabas ἀπαντᾷ ἐν τοῖς κατὰ Ραμσῆ τοῦ Β' ἔξτασθησι ἔνων λαοῖς τοὺς Δαρδάνους, τοὺς Λυκίους, τοὺς Μυσῶν καὶ τοὺς Μαίωνας, ἐπὶ Ραμσῆ δὲ τοῦ Γ' τοὺς Πελασγούς καὶ τοὺς Τεύκρους. Οἱ H. Gelzer, (*Jahresb. f. griech. Gesch.* 1873, σ. 992) ἐν ἀμφιβόλῳ τιθησι τὴν ταυτότητα τῶν Leka καὶ Λυκίων.

(Ακολουθεῖ?).

4) Ιωτὴλ. Θ' 11. Περὶ τὸ 870 π. Χ.

5) Περὶ τοῦ ὄνοματος: Ιανυὸν ἵδε προσέτι E. Curtius, *Ionier vor der ionischen Wanderung* σ. 6. Κατὰ τὸν Oppert, *Yauna takabara σημαῖνει «χαρηκούμαντας»* (Zeitschrift der D. Morg. Gesell. 1869, σ. 218).